

GRANKULLA STAD ÄLDRE RÅDET 10 ÅR

Ordförandena och sekreterarna berättar

1998 – 2008

Grankulla stad

Innehåll

Grankulla stads äldreråd

Grundande och syfte

Sammansättning och sammanträden

Uppgifter

Ordförandena berättar

Gunnel Karlberg

Eja Karell

Raimo Händelin

Alf Skogster

Sekreterarna berättar

Hanna Aschan

Leena Harsunen

Marianne Ehnström

Äldrerådets framtid

Social- och hälsovårdsdirektör Ulla Tikkanen

Grundande och syfte

Social- och hälsovårdsnämnden i Grankulla grundade äldrerådet den 19 november 1997 och godkände samtidigt instruktioner för rådet. Äldrerådet är ett samarbetsorgan mellan staden och de äldre samt de i staden verkande senior- och pensionärsföreningarna.

Sammansättning och sammanträden

Social- och hälsovårdsnämnden utser tio medlemmar till äldrerådet för en verksamhetsperiod på två år. Fem av dessa är representanter för seniorer. Av dessa fem utses högst fyra att representera senior- och pensionärsföreningarna i staden. Den femte medlemmen representerar de äldre som inte hör till någon förening.

Staden utser till äldrerådet fem representanter från social- och hälsovården, samhällstekniska sektorn, bildningssektorn och idrottssektorn som representerar förtroendevalda eller tjänsteinnehavare med förtrogenhet i frågor som gäller äldre personer. Suppleanter väljs för äldrerådets medlemmar.

Äldrerådet sammanträder minst fyra gånger om året.

Uppgifter

Till äldrerådets uppgifter hör att:

~ främja samarbetet mellan myndigheter, äldre personer och pensionärsföreningar i staden och följa med utvecklingen av de äldres behov i staden.

~ följa med beslutsprocessen i kommunalförvaltningen ur de äldres synvinkel, främja äldres möjligheter att delta och påverka, ta initiativ, göra förslag och propositioner samt ge stadens myndigheter utlåtande i frågor om äldre personer.

~ främja de äldres livskvalitet och möjligheter att klara sig i olika delar av samhällslivet, t.ex. i boende, tjänster inom social- och hälsovården, kultur-, motions- och hobbyverksamheter samt andra kommunala tjänster.

~ följa med utvecklingen av tjänster, stödåtgärder och andra förmåner avsedda för de äldre inom staden och med hjälp av de olika instanserna informera om utvecklingen och tillgången på tjänster och stödåtgärder för äldre personer.

~ komma överens med handikapprådet om samarbetsformer för att påverka planeringen av miljön så att också de äldres verksamhetsmöjligheter beaktas.

~ ombesörja information om behandlade ärenden.

~ göra upp verksamhetsplan årligen och avge verksamhetsberättelse till social- och hälsovårdsnämnden samt stadens andra förtroendeorgan.

~ sköta andra uppgifter inom äldrerådets verksamhetsområde som social- och hälsovårdsnämnden anger.

Ordförandena och sekreterarna berättar

Äldrerådet väljer bland representanterna för de äldre en ordförande och en vice ordförande. I Grankulla har det etablerats en praxis att representanter för Kauniaisten Suomalaiset Seniorit ry och Grankulla svenska pensionärer rf turas om som ordförande. Som sekreterare verkar en av social- och hälsovårdsnämnden utsedd tjänsteinnehavarmedlem.

Foto: Jaana af Hällström

Ordförandena och sekreterarna

I främre raden från vänster:

Raimo Händelin, Eja Karell, Alf Skogster

Bakre raden från vänster:

Hanna Aschan, Leena Harsunen, Marianne Ehnström

Ordf. Gunnel Carlberg fattas på bilden

Gunnel Carlberg **Ordförande under verksamhetsperioden 1998 – 2000**

Gunnel Carlberg

Vår stads första, 1998 utsedda, äldreåd var glatt, positivt och initiativrikt. Det viktigaste initiativet var ett till social- och hälsovårdsnämnden framfört förslag om att utarbeta en utvecklingsplan för äldreomsorgen utgående från en enkät bland invånarna.

Enkäten genomfördes som talkoarbete. Äldrerådets arbetsgrupp (rådets sekreterare, ledande skötaren Hanna Aschan, Arla Nykvist och jag) formulerade 48 frågor som skickades till alla 65 år fyllda kommuninvånare, av vilka rentav 79,9 % svarade!

På det här sättet fick vi grundläggande information om de tankar och önskemål som gällde tjänster och boende. Jag läste och skrev upp svaren och min klasskamrat, statistikprofessor Johan Fellman, gjorde upp statistik över materialet.

Som ersättning fick jag en lunchsedel de dagar jag jobbade i Villa Breda för att behandla materialet och Johan Fellman fick kanske en kopp kaffe. Men intressant var det!

Den av social- och hälsovårdsnämnden tillsatta planeringsgruppen för utarbetande av en utvecklingsplan för äldreomsorgen utnyttjade resultaten av enkäten när de utarbetade planen. Utvecklingsplanen "Vanhustenhuollon kehittämissuunnitelma 1999 – 2009" godkändes i fullmäktige, och det bästa var att stadens alla organ förband sig till planen så att de där föreslagna åtgärderna hade godkänts redan efter fem år.

I skrivande stund råder det ännu osäkerhet om vad kommun- och servicestrukturreformen för med sig för oss. Hur det än går behövs äldrerådet och dess sakkunskap, men vi bör komma ihåg att makt inte ges, den tas!

Eja Karell

Ordförande under verksamhetsperioden 2003 – 2004

Under min ordförandeperiod kunde jag till min glädje konstatera att nästan alla mål i utvecklingsplanen för äldreomsorgen 1999 – 2009 hade nåtts.

Vårdhemmet Villa Anemone för demenspatienter inledde sin verksamhet i april 2003 och Villa Apollos grupphem och hyresbostäder blev färdiga. Hälsocentralen byggdes ut och seniorrådgivningen fortsatte sin verksamhet.

Den avgiftsfria servicelinjen, som är till stor nytta för många äldre som bor i Grankullas utkanter, hotades i ett skede av nedläggning, men fick fortsätta på anmodan av äldrerådet.

På initiativ av äldrerådet och Grani Närhjälp rf startade som ny verksamhetsform en stödgrupp för närståendevårdare.

Inom den närmaste framtiden kommer vi att stå inför stora utmaningar. Antalet åldringar ökar kraftigt och allt fler blir beroende av stödboende och god omvårdnad.

Vad kommun- och servicestrukturreformen för med sig vet ännu ingen.

Jag hoppas att vi kan ha kvar de förmåner som äldrerådet åstadkommit och att rådet inte fräntas sin viktiga uppgift att övervaka de äldres förmåner och rättigheter inom alla verksamhetssektorer.

*Äldreådets möte
1.10.2007,
Centralidrotts-
platsens mötesrum.*

Foto: Jaana Mäkelä

Raimo Händelin

Ordförande under verksamhetsperioderna 2001 – 2002 och 2005 – 2006

Från första början ansåg jag – och anser fortfarande – att det centrala målet är att förbättra de äldres möjligheter att genom rådet inverka på beslutsfattandet i kommunen.

För att nå detta strävade vi efter att göra rådet bättre känt genom att ordna evenemang i Villa Breda och delta i "Den goda viljans" mässor. År 2006 deltog vi i Grankullas 100-årsjubileums Studia Generalia-paneldiskussion med rubriken "Har vi en framtid? Rådets kväll". Arbetet för att förbättra rådets synlighet fortsätter.

Viktiga mål var att finna olika sätt att hjälpa närståendevårdarna i deras krävande arbete. På hösten 2002 ordnades i Villa Breda "en Stor närståendevårdarkväll", som resulterade i att närståendevårdarnas stödgrupp inledde sin verksamhet följande år.

I och med att en representant för bildningsnämnden kom med i rådets verksamhet 2005 blev det möjligt att främja de äldres livskvalitet också i kulturfrågor.

Samarbetet med såväl handikapprådet som huvudstadsregionens äldreråd bör utvecklas.

Äldrerådets möjlighet att påverka stadens beslutsfattande bör ökas så att det säkerställs att de äldres synpunkter beaktas. Det här gäller både den pågående kommun- och servicestrukturen och de utmaningar som det åldrande och kontinuerligt föränderliga samhället för med sig.

Alf Skogster

Ordförande under verksamhetsperioden 2007 - 2008

Efter ett år som ordförande för Grankulla svenska pensionärer rf valdes jag till ordförande för äldrerådet i Grankulla. Jag hade förmånen att komma till ett s.k. "dukat bord".

Rådets arbetsrutiner och sammansättning var genomtänkta. För den nya ordföranden var äldrerådets roll och rätt att verka som remissinstans oklar. Med tanke på FN:s "principer för äldre människor" (resolution 46/1991), dvs. att

- de äldre ska kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag
- de äldre ska kunna åldras i trygghet med bevarat oberoende
- de äldre ska bemötas med respekt
- de äldre ska ha tillgång till god vård och omsorg,

... föreföll uppgiften övermäktig.

Jag hade ingen erfarenhet av vare sig statliga eller kommunala förtroendeuppdrag, vilket innebar att det tog några månader för mig att sätta mig in i uppgiften. Men med stöd och hjälp av den föregående ordföranden förkortades "inkörningsperioden".

Jag såg som min första uppgift att arbeta för att göra äldrerådet bekant och synligt bland invånarna i Grankulla. Detsamma gällde andra tjänster avsedda för de äldre, såsom social- och patientombudsmannens.

Min målsättning är vidare att aktivt medverka i arbetet för att uppdatera och förnya stadens äldrepolitiska utvecklingsprogram, som för tillfället bereds på tjänstemannanivå.

"Vanhusenhuollon kehittämissuunnitelma 1999 – 2009" utgör ett utomordentligt underlag för det fortsatta arbetet. Den gällande planen bygger huvudsakligen på en representativ enkät där de äldres erfarenheter och åsikter kartlades.

Tiden börjar bli mogen för en precisering av gällande lagstiftning om äldreråd. Jag tänker då närmast på äldrerådets ställning i kommunerna. Denna kunde stärkas så att rådets roll som ett rådgivande organ skulle ändras till ett beslutsfattande och därmed obligatoriskt organ.

När vi tänker på äldrerådets uppgifter i Grankulla under den närmaste framtiden är det av största vikt att alla politiska beslutsfattare och stadens tjänsteinnehavare betraktar äldrerådet som en värdefull partner.

Om kommunerna ska leva upp till FN:s resolution ser jag äldreråden som de naturliga bevakarna och utvecklarna av vår äldrepolitik.

Hanna Aschan, ledande skötare
Sekreterare 1.1.1998 – 18.9.1999

Jag tog emot uppgiften som äldrerådets sekreterare när jag arbetade som ledande skötare vid Grankulla hälsocentral. Jag svarade för ledningen, koordineringen och utvecklingen av vårdarbetet vid hälsocentralen.

En stor del av den äldre befolkningen använder hälsovårdstjänster. Gunnel Carlberg, en aktiv och passionerad förespråkare för seniorarbetet, kallade mig att sköta äldrerådets sekreteraruppgifter. Jag blev mycket förtjust i det hur energiskt och konkret ärendena fördes framåt.

Ordföranden genererade kreativitet och vårt samarbete var friktionsfritt. Mitt eget mål var att hitta sådana arbetsformer som de äldre skulle dra nytta av och som ännu inte stod till buds i staden. En sådan tanke var att börja med en till de äldre riktad hälsofrämjande verksamhet genom att förbättra hemvårdarnas mottagningsmöjligheter och göra förebyggande hembesök.

Jag tycker att vi lyckades bra. Några direkta misslyckanden kommer jag inte ihåg (kanske minnet är selektivt).

De ekonomiska korrigeringsförslag som gällde änkors eller änklingars ställning avancerade inte helt på önskat sätt.

Allmänt sett tror jag att behovet av mångsidiga tjänster, aktiveringsformer och förebyggande arbete fortsätter att öka. Ensamhet och förebyggande av ensamhet är framtidens utmaningar i alla boendemiljöer.

Äldreråd behövs säkert också i fortsättningen. Jag vill inte ta någon stark ställning för Grankullas del, eftersom jag inte längre bor i staden. Således anser jag mig inte medverka tillräckligt i stadens verksamhet för att våga framföra åsikter om detta.

Äldrerådet hade karaktär. Ordförandens rapphet och medlemmarnas olika politiska åsikter såg till att mötena var piggare än i genomsnitt. Jag var med i det inledande skedet, då arbetet ännu var i början och formades. Det fanns ingen modell, utan vi sökte aktivt seniorarbetets centrala frågor och svaren på dessa.

Äldrerådet lämnade efter sig en god stämning. Till jul fick jag av ordföranden en alldeles fantastisk vit orkidé som efter det varit min favoritblomma. Jag har alltid en sådan både på arbetsplatsen och hemma. De hör till de få blommor som trivs hos mig.

**Leena Harsunen, chef för äldreomsorgen och servicecentret
Sekreterare 19.9.1999 – 30.11.2005**

Grankullas äldreråd grundades redan 1997, dvs. samtidigt som i andra kommuner på den svenskspråkiga kustremsan. Jag blev rådets sekreterare i september 1999 efter att min sekreteraruppgift med att bearbeta Grankullas utvecklingsplan för äldreomsorgen 1999 – 2009 hade slutförts, planen färdigställdes och stadens beslutsfattande organ godkänt den.

Den omfattande tioåriga utvecklingsplanen för äldreomsorgen blev naturligtvis ett slags rättesnöre också för äldrerådet och rådet gav noga akt på hur den verkställdes. Äldrerådet ansåg det mycket viktigt att göra sig förtrogen med planens innehåll och de organ som verkställde planen. Således inbjöds olika sakkunniga regelbundet till

mötena för att öka denna information och å andra sidan också för att föra fram äldrerådets åsikter och önskemål.

På så sätt uppstod en levande dialog och äldrerådet lärde känna stadens olika aktörer.

Foto: Jaana Mäkelä

Temadag 10.10.2007 under seniorveckan i Villa Breda servicecenter.

Målet var att göra äldrerådet till ett samarbetsorgan vars åsikter och sakkunskap kan föras vidare med hjälp av utlåtanden som begärts om olika frågor så att dessa kan utnyttjas i hela stadens utvecklingsarbete.

Äldrerådet strävar också själv efter att åstadkomma en dialog med de äldre i staden. Seniorföreningarnas representanter verkar som budbärare i bägge riktningar. I tidningen Kaunis Grani har det berättats om äldrerådet och dess mål – någonting som åtminstone under de första åren verkade vara något nytt och okänt för de flesta.

Under min sekreterarperiod var mitt mål att dokumentera ärendena oklanderligt, men också att så heltäckande som möjligt förmedla all behövlig information till äldrerådet.

Mitt eget arbete i servicecentret bland de äldre skapade ett nära förhållande till äldrerådet, och social- och hälsovårdssektorns organisation bidrog till en bred kunskapsbas för verksamheten.

Misslyckanden upplevde jag kanske mest i fråga om att det gick så långsamt att göra arbetet känt och få det uppmärksammat hos såväl stadens övriga aktörer som de äldre, trots att hela rådet arbetade aktivt för att nå detta ändamål.

Foto: Jaana af Hällström

Huvudstadsregionens äldreråd i Grankulla 17.10.2006, Vallmogård. Stående stadsdirektör Torsten Widén.

Äldrerådets framtid är naturligtvis beroende av medlemmarnas aktivitet och vilja att driva igenom och utveckla de gemensamma frågorna. Under dessa 10 första år har rådet uppnått en viss ställning som språkrör för de äldre.

Som bäst är rådet ett rätt beaktansvärt samarbetsorgan som stadens olika aktörer skulle göra klokt i att utnyttja som en spegel och sparringpartner när tjänsterna utvecklas.

Dialogen mellan staden och äldrerådet borde vara öppen och okomplicerad. De som upprätthåller och utvecklar tjänsterna skulle i planeringen lätt kunna utnyttja de äldre invånarnas sakkunskap om sin ställning. Ofta är människan själv sakkunnig i sitt eget ärende, och det borde utnyttjas.

Var och en vet bäst var hans sko klämmer!

Äldrerådet var en trevlig samarbetspartner. Mötena var gemytliga, diskuterande och informativa, och rådets medlemmar visade äkta engagemang i verksamheten.

När jag nu själv är pensionerad och hör till rådets egentliga målgrupp, är jag tacksam för att ha fått arbeta i äldrerådet och ingående sätta mig in i dess verksamhet.

Jag önskar Grankullas äldreråd lycka och välgång!

**Marianne Ehnström, chef för servicecentret
Sekreterare 1.12.2005 –**

Jag började som chef för Villa Breda 1.12.2005 och till mina arbetsuppgifter hör bl.a. att vara sekreterare för äldrerådet. Det här var en helt ny uppgift för mig.

På min tidigare arbetsplats hade jag bara en kort tid varit tjänstemannamedlem i äldrerådet. Att arbeta bland äldre var en ny utmaning – mitt arbete som socialarbetare bland vuxna hade varit mycket annorlunda. Jag hade bekantat mig med service för äldre främst i form av veteranrehabilitering.

Jag kunde inte ställa upp andra mål för sekreteraruppdraget än att försöka utföra uppgifterna så bra och korrekt som möjligt och vara öppen för nya saker och utmaningar. Det har varit intressant att arbeta med äldrerådet, och jag har observerat att medlemmarna tycker att deras medverkan är viktig och att de vill föra fram de äldres synpunkter i gemensamma frågor och visa att äldrerådet är en viktig påverkare i det kommunala beslutsfattandet.

Foto: Jaana Mäkelä

Under tio år har det samlas flera mappar med äldrerådsmaterial konstaterar äldrerådets nuvarande sekreterare Marianne Ehnström.

Äldrerådets roll och sammansättning är för närvarande mycket varierande i huvudstadsregionens kommuner. Därför varierar också påverkansmöjligheterna och verksamhetsramarna. En framtida utmaning är att förenhetliga verksamhetsformerna och utveckla samarbetet mellan äldreråden.

De kommande seniorerna kan ha helt andra önskemål och krav vad gäller tjänsterna än dagens äldre. Det är således viktigt att äldreråden håller sig ajour och att de består av medlemmar i olika åldrar med många slags arbets- och livserfarenheter.

På så sätt kan äldrerådet svara mot aktuella utmaningar. Äldrerådet i Grankulla har under de gångna 10 åren varit mycket aktivt och fått till stånd konkreta resultat.

Jag hoppas att det aktiva och goda samarbetet med stadens övriga aktörer fortsätter och att rådets påverkansmöjligheter tryggas.

Äldrerådets framtid

Social- och hälsovårdsdirektör Ulla Tikkanen

Grankullas äldreråd har 10 aktiva år bakom sig. Rådets ordförandes berättelser uppvisar entusiasm och engagemang samt vilja och förmåga att ingripa i viktiga frågor – ordförandena har deltagit i verksamheten av hela sitt hjärta!

Kärt barn har många namn. Vid sidan om åldringar talar man om seniorer, pensionärer, oldtimers, äldre samt den tredje och fjärde åldern. De här många olika benämningarna avspeglar det att ålderdomen har blivit mångformigare. Efter arbetslivet börjar en lång och aktiv livsperiod då de äldres betydelse som resurs är stor. De bör ges påverkansmöjligheter.

Äldreråden är en form av deltagande kommunal demokrati. I rådets verksamhet förenas förväntningarna på invånarnas medverkan och ett aktivt seniormedborgarskap. Råden gör det möjligt att föra fram de äldre kommuninvånarnas åsikter. För att det här ska lyckas behövs aktivitet och engagemang inte bara hos seniorerna utan också hos kommunens tjänsteinnehavare och beslutsfattare. Interaktion är givande och via råden får man viktig information om de äldres situation, behov, önskemål och åsikter.

Äldreråden har en viktig roll också när det gäller att stärka gemenskapen och de äldres aktivitet. De kan skapa sådant ansvar för medmänniskorna där närståendearbetets betydelse betonas särskilt i fråga om förebyggande av de äldres otrygghet och ensamhet.

I stadens värderingar och strategi betonas ett aktivt bemötande av invånarna, att olikheter ses som en styrka samt en öppen diskussion och öppet beslutsfattande för att stärka samhörigheten. Tonvikten läggs på interaktionen mellan invånarna och beslutsfattarna, och enligt utförda undersökningar upplever Grankullaborna att de har möjligheter att inverka på ärendena. Det är viktigt att den här interaktionen och den därmed upplevda medverkan försätter också i framtiden.

Befolkningens åldrande, pensionärernas förändrade behov och de förändringstryck som kommun- och strukturreformerna medför utmanar äldreråden till påverkan. Staden vill enligt sin strategi

vidareutveckla de verksamhetsformer som bygger på interaktion och stärka gemenskapen så att alla kan vara stolta över att bo i Grankulla. Det utgör en god grund för samarbetet mellan äldreråden, tjänstemännen och beslutsfattarna, vilket jag hoppas ska förstärkas ytterligare.

Hjärtliga gratulationer till Grankullas 10 år fyllda, aktiva äldreråd!

Livserfarenhet och visdom som resurs

Foto: Jaana af Hällström

Äldrerådets tidigare och nuvarande medlemmar

Främre raden från vänster (sittande): Hanna Aschan, Eja Karell, Raimo Händelin, Alf Skogster, Leena Harsunen och Marianne Ehnström.

Bakre raden från vänster (stående): Göran Lagerman, Veronica Fellman, Anna-Greta Liljeroth, Virva Wahlstedt, Leena Ström, Sinikka Alapiessa, Pekka Kuvaja, Leena Myllyluoma, Liisa Hämäläinen, Aila Manninen och Jaana Mäkelä.

